

Samenvatting Natuurdoelanalyse Kolland & Overlangbroek

Vanuit Europese afspraken, vastgelegd in de [Vogel- en Habitatrichtlijn](#), zijn Natura 2000-gebieden aangewezen die samen zorg moeten dragen voor het behoud van de biodiversiteit in de Europese Unie. Per gebied zijn specifieke natuurwaarden (habitattypen en soorten) en hierbij behorende doelstellingen vastgelegd. Het halen van de natuurdoelen, de gunstige staat van instandhouding, is een wettelijke verplichting.

In de [Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering](#) (WSN, juni 2021) staat dat het [Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering](#) (PSN) inzicht moet bieden in welke maatregelen nodig zijn om aan de doelstellingen voor de habitattypen en soorten in het gebied te voldoen, zodat we kunnen spreken van een gunstige staat van instandhouding. Om dit inzichtelijk te maken zijn, in opdracht van de provincie Utrecht, [Natuurdoelanalyses](#) (NDA's) opgesteld. In de NDA's is de huidige stand van zaken van de Natura 2000-doelstellingen voor de gebieden vastgelegd. Hierin is onderzocht hoe de natuur ervoor staat, wat de doorwerking van uitgevoerde en geplande maatregelen is op de natuurdoelstellingen en of er nog aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om de doelen te halen. Dit is gedaan op basis van de beste beschikbare informatie en meest recente wetenschappelijke inzichten.

De NDA's zijn in samenspraak met de provincie, terreinbeheerders en regionale waterbeheerders tot stand gekomen. Ze vormen een belangrijk onderdeel voor het [gebiedsplan](#) dat door de provincie op 1 juli 2023 wordt aangeboden aan het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de gebiedsprocessen die daaruit voortvloeien. Hier volgt een samenvatting van de NDA voor het Natura 2000-gebied [Kolland & Overlangbroek](#). Voor gedetailleerde informatie wordt verwezen naar [de rapportages van de NDA's](#).

Kolland & Overlangbroek is onderdeel van een kleinschalig cultuurlandschap waar agrarische percelen afgewisseld worden met essenhakhoutbossen. Dit type bos is in Europees opzicht zeldzaam en heeft een grote rijkdom aan paddenstoelen en op de bomen groeiende (korst)mossen. Het komt voor op plaatsen met een hoge grondwaterstand met een sterk bufferend vermogen (een stabiele zuurgraad). Kolland & Overlangbroek heeft een Natura 2000-instandhoudingsdoelstelling voor deze bossen (ook wel [Vochtige alluviale bossen](#), subtype Beekbegeleidende bossen).

De Beekbegeleidende bossen in Kolland & Overlangbroek hebben te maken met meerdere bedreigingen die elkaar versterken. De eerste is een veranderde situatie van het grondwater. Door toegenomen droogte en intensivering van de landbouw, met name in omliggende gebieden, is sprake van een te lage grondwaterstand en te weinig kwelwater, wat eerder zorgde voor het bufferend vermogen. Daarnaast zijn er veel essen in het bos gestorven aan de door een schimmel veroorzaakte essentaksterfte, wat heeft geleid tot meer lichtinval op de bosbodem. Een combinatie van te veel lichtinval op de bosbodem en een verzuurde (mede door stikstofdepositie) te voedselrijke bodem heeft geleid tot verruiging van de bodembegroeiing, met name tot overwoekering door bramen. Dit is slecht voor de eerder genoemde paddenstoelen en (korst)mossen. Door boomsoorten aan te planten die zo veel mogelijk bij dit bostype horen, maar geen last hebben van de schimmel, is een poging gedaan om het bos zo vitaal mogelijk te houden. Dit is extra lastig omdat het te kleine en te versnipperde stukken bos betreft om goed te herstellen en om robuust te zijn.

De uitgevoerde en geplande maatregelen zijn niet voldoende om de gunstige staat van instandhouding in 2030 te realiseren. Hiervoor zijn aanvullende maatregelen nodig, zowel binnen als buiten het Natura 2000-gebied. Deze maatregelen zijn vooral gericht op het herstellen van het watersysteem: er moet weer meer grondwater naar het gebied stromen en het water moet hier langer worden vastgehouden. Daarnaast dient er één aaneengesloten natuurgebied gecreëerd te worden om te zorgen voor een groter en niet meer versnipperd gebied. Om verruiging van de bodembegroeiing

tegen te gaan moet doorgedaan worden met het aanplanten van soorten die zonlicht van de bosbodem af kunnen houden. Zodra het kan moet dit gebeuren met essen die resistent zijn voor de schimmel die essentaksterfte veroorzaakt. De verruigde bodembegroeiing moet vaker verwijderd worden. Voor een volledig overzicht van de voorgestelde maatregelen wordt verwezen naar [de rapportage van de NDA](#).

Als alle voorgeschreven maatregelen worden uitgevoerd is de verwachting dat het instandhoudingsdoel voor de bossen van Kolland & Overlangbroek in 2030 gehaald kunnen worden.